

དུས་རབས་ 21 འདི་ བོད་ ལྷགས་ གས་ རིག་
དངོས་ཆན་སློབ་གསུམ་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ།

ཨ། ། བྲ་བྲེད་སྒྲན་བ། །

གཙུག་ལ། བན་དེ་ཆེ་རིང་།

ཨ། རིགས་དང་སྒྲན་བ།

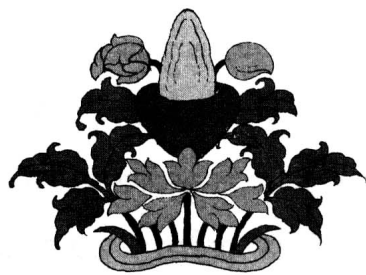

དུས་རབས་ 21 ལའི་ཚད་ལྷན་སྒྲུབ་གསེང་གི་
 དངོས་ཆ་སྤྱོད་གསེང་འཆར་འགོད་སྤྱོད་དེབ།
 21世纪藏医本科教育规划教材

ཨ། ། བྱ་བྱད་སྒྲུབ་པ། །

གཙ་སྒྲིག་པ། བན་དེ་ཆེ་རིང་།

གཙ་སྒྲིག་གཞིན་པ། ལྷ་མཁར་ཀུལ་
 ཁོངས་མི། ལྷ་གའ་བྱུག་ཆེ་རིང་།

མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།

ཚོམ་ཐྱིག་འགན་འཁུར་པ།

责任编辑:

དེབ་གཞིའི་བསྐྱབས་གོད་པ།

装帧设计:

པར་ཁྱུས་འགན་འཁུར་པ།

责任校对:

མེད་ཚང་རྟ་མགིན་རྟ་རྒྱུ།

西仓·丹真多杰

ལུ་རྩ་རྒྱུང་།

刘家峰

བདེ་སྒྱུད་མེ་རྟོག་

李 莉

བསྐྱར་འཛིན་ཐུན་ཚོགས།

旦 增 平 措

༩༩ | | གསེ་བྱེད་ཐབས། |

ཚོམ་ཐྱིག་མཁན།

ཐུད་གཞི་མཁན།

དེབ་ཐུན་མཁན།

འབྲེམ་སྒྲིལ་མཁན།

གནས་ཕྱུལ།

ཐུག་ཕྱིན་ཡུལ་གྲུང་ས།

ཁ་པར་ཡུལ་གྲུང་ས།

བསྐྱར་འཛིན་མཁན།

པར་ཐྱིག་མཁན།

པར་འདེབས་མཁན།

དེབ་ཚད།

པར་ཚོད།

པར་གཞིའི་ཐྱིག་ཐེངས།

པར་ཐེངས།

པར་གྲུང་ས།

ཕྱི་རྒྱུ་ཀྱང་།

གསེ་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྐོབ་དེབ་ཚོམ་ཐྱིག་ཚོ་རྒྱུང་།

ཐུག་ཕྱིན་དཔེ་ཐུན་པ་ལྟ་ཚང་།

མི་དེགས་དཔེ་ཐུན་ཁང་།

མི་དེགས་དཔེ་ཐུན་ཁང་གི་ཁོད་ཡིག་འབྲེམ་སྒྲིལ་ཁང་།

ལེ་ཅིན་རྟ་མེ་ལེ་བྱེད་ལམ་ཡང་14པ།

100013

010-64234411-6509

རྒྱལ་ཡོངས་སྐད་སྐད་སྐད་སྐད་ལོ་ཚོད་ཁང་།

མི་དེགས་དཔེ་ཐུན་ཁང་གི་ཁོད་ཡིག་ཚོམ་ཐྱིག་ཁང་།

ལེ་ཅིན་དབྱི་རྒྱུད་པར་འདེབས་ཚད་ཡོད་ཀྱང་ས།

787mm × 1092mm 1 / 16

7

2004ལོའི་ཟླ་7པར་པར་གཞི་དང་པོ་བཞིགས།

2004ལོའི་ཟླ་7པར་ལེ་ཅིན་རྟ་པར་ཐེངས་དང་པོ་བརྒྱུབ།

0001-4000

མོར་10.00

图书在版编目(CIP)数据

藏医伦理学/完德才让等编. —北京:民族出版社,
2004.7

二十一世纪藏医本科教育规划教材

ISBN 7-105-06443-9

I. 藏… II. 完… III. 藏医—医学伦理学—医学
院校—教材—藏语 IV. R291.4

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2004)第 072955 号

藏医伦理学 (ZANG YI LUN LI XUE)

编著者	藏医伦理学编写小组
校订者	拉卜楞寺医学院
出版发行	民族出版社
地址	北京市和平里北街 14 号
邮编	100013
排版	民族出版社藏文编辑室
印经	北京艺辉印刷有限公司
开网	各地新华书店
印张	787mm × 1092mm 1/16
版数	www.e56.com.cn
印次	8.25
定价	0001—4000 册
	2004 年 7 月第 1 版
	2004 年 7 月北京第 1 次印刷
	11.50 元

该书如有印装质量问题,请与本社发行部联系退换
(藏文室电话:010-64234411-6509)

འགོ་བརྒྱུད།

༡༡། ། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་ལྷགས་གསེར་གྱི་དངོས་ཚན་སློབ་གསེའི་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ་འདི་
ནི་བོད་ལྷགས་སློབ་པའི་ཆེད་ལས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཚན་པས་(ལོ་ལྔའི་ལམ་ལྷགས་) བཀོལ་རྒྱ་ལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ།
བོད་ལྷགས་སློབ་གཉེར་ཆེད་ལས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཚན་པས་ཀྱང་ཆོད་ཉར་བཀོལ་ཆོག ཟུང་བཤེལ་སློབ་དེབ་འདི་ནི་
རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཅིག་གྱུར་དང་། ཆོད་ལྷན། ཆ་ཆར་བཅས་ཡིན་པའི་བོད་ལྷགས་སློབ་པའི་ཆེད་ལས་ཀྱི་
དངོས་གཞི་ཚན་པའི་སློབ་དེབ་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན།

བོད་ཀྱི་གསེར་གྱི་པ་ནི་རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སློབ་རྒྱུན་གསེར་གྱི་སློབ་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་གཤམ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།
དེ་ཡང་ཀྱང་རྩ་མི་རིགས་ཀྱི་ཕུལ་བྱུང་སློབ་རྒྱུན་རིག་གནས་གོང་དུ་སྒྲིལ་བ་དང་། ཀྱང་གོའི་བྱུང་ཆོས་ལྡན་པའི་སློབ་
ཆོག་སེར་ལྷགས་ཀྱི་འཕྲོད་བཞེན་བྱ་གཞག་འཕྲུགས་སློབ་བྱེད་པ། བོད་ཀྱི་གསེར་གྱི་མཐོ་རིམ་སློབ་གསེར་
བཅོས་སྒྱུར་དང་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཆམ་པ་བཅས་ཀྱི་ཆེད། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་དབྱི་གསེར་གྱི་དོ་དམ་
ཅུས་ཀྱིས་ཅ་འཕྲུགས་འོག་བོད་རྒྱུ་དང་། མཆོ་སྒྲོན། ཀན་སྤྱུལ། སི་ཁྲོན། ཡུན་ནན་བཅས་ཞིང་རྒྱུ་དང་ལྷས་
མཉམ་དུ་རྒྱལ་ཡོངས་བོད་ལྷགས་གསེར་གྱི་དངོས་ཚན་སློབ་གསེའི་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ་འདི་ཉིད་ཙམ་སྒྲིག་
པར་སློབ་བྱས་པ་ཞེ། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་ ༥པར། མཆོ་སྒྲོན་ཞིང་ཆེན་འཕྲོད་བཞེན་ཐིང་དང་མཆོ་སྒྲོན་བོད་
ལྷགས་གསེར་གྱི་སློབ་གྲུབ་ཆེན་མོ་གཉིས་ཀྱིས་ཟི་ཡིང་དུ་རྒྱལ་ཡོངས་མཐོ་རིམ་གསེར་གྱི་སློབ་གྲུབ་བོད་ལྷགས་གསེར་
རིག་ཆེད་ལས་དངོས་ཚན་སློབ་དེབ་ཀྱི་ཙམ་སྒྲིག་མཉམ་སྦྲེལ་གྱིས་ཆོགས་པ་ལྷན་ལ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་དབྱི་གསེར་
རིག་དོ་དམ་ཅུས་ཆེན་ཙམ་སིའི་དབུ་བྱིད་མི་སྡེ་ཆོགས་ཞུགས་གནང་ནས་གཏམ་བཤད་གནང་། ཆོགས་འདུའི་
ཉིང་མཆོ་སྒྲོན་བོད་ལྷགས་གསེར་གྱི་སློབ་གྲུབ་ཆེན་མོས་བསྒྲིགས་པའི་སློབ་དེབ་ཙམ་སྒྲིག་སྒྱུའི་ཅ་འཛིན་ཞེས་པ་དང་
སློབ་དེབ་ཙམ་སྒྲིག་གི་ཅ་འཛིན་ཞེས་པ་གཉིས་ལ་གྲོས་འཆམ་བྱུང་། ཆོགས་འདུའི་རྒྱུ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་དབྱི་
གསེར་གྱི་དོ་དམ་ཅུས་རྒྱལ་ཡོངས་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲུབ་བྱའི་བོད་ལྷགས་གསེར་གྱི་ཆེད་ལས་སློབ་དེབ་ཙམ་ཞུས་ལྷན་
ལྷན་ཆོགས་བཅུགས་(གཤམ་དུ་ཙམ་ཞུས་ལྷན་ལྷན་ཆོགས་ཞེས་འབོད་) ཤིང་ཟུང་བཤེལ་སློབ་དེབ་འདིའི་ཙམ་
སྒྲིག་བར་མཐུབ་སྒྲོན་གནང་། མཆོ་སྒྲོན་ཞིང་ཆེན་འཕྲོད་བཞེན་ཐིང་དུ་ཙམ་ཞུས་ལྷན་ལྷན་ཆོགས་ཀྱི་
ཁོངས་གཏོགས་གཞུང་ལས་ཁབ་བཅུགས་ཏེ་སློབ་དེབ་ཙམ་སྒྲིག་སྒྲོར་གྱི་བའི་འགན་བཞེས། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་

༡༧༣༡ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་དབྱི་གསེར་གཤོང་དམ་ཅུས་ཚན་ཚུལ་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱིམ་དུ་ཕྱིན་པ་མཐོང་
 རིམ་བོད་ལུགས་གསེར་གཤོང་ལས་དངོས་ཚན་སློབ་དེབ་ཙམ་གྱི་མཐུན་སྦྲེལ་ཚོགས་འདུ་བསྐྱེད་ཤིང་ཙམ་གྱི་གི་
 གི་གནས་ཚུལ་གསལ་བསྒྲགས་དང་། སློབ་དེབ་ཙམ་གྱི་བའི་ཁྱིམ་དུ་བའི་གནད་དོན་སྒྲུབ་ལ་ཤོས་བསྐྱེད་
 དང་ཐག་གཅོད་བྱས་པར་མ་ཟད། རིག་གཞུང་ཆེད་མཁས་ཚོགས་པ་བཅུགས་ཤིང་ལུ་འབྲེལ་སློབ་དེབ་འདི་ལ་
 དངོས་སུ་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་ལུགས་གསེར་གཤོང་ལས་དངོས་ཚན་སློབ་གསེར་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ་ཅས་
 པའི་མཚན་གསལ། ཁྱིམ་དུ་ཕྱིན་ཚོགས་འདུའི་དགོངས་དོན་ལྟར། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༡༧པར། ཙམ་གྱི་ལྷ་ཡོན་
 ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་རིག་གཞུང་ཆེད་མཁས་ཚོགས་པའི་ཚོགས་འདུ་ལན་གྲུ་བསྐྱེད་ཤིང་། ཚོགས་འདུའི་ཉིང་
 གྲོས་བསྐྱེད་ཡང་ཡང་བྱས་པ་བརྒྱུད་ལུ་འབྲེལ་སློབ་དེབ་འདི་བསྐྱེད་པས་དེབ་ཉེར་དུག་དུ་ཕྱེས་ནས་སོ་སོའི་མིང་
 གཏན་ལ་ཕབ། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༡༠པར། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་དབྱི་གསེར་གཤོང་དམ་ཅུས་ཀྱིས་སློབ་དེབ་ཉེར་དུག་
 གི་གཙུག་ལྷན་པ་དང་། གཙུག་ལྷན་གཞིན་པ། ཙམ་གྱི་མི་སྡེ་བཅས་དངོས་སུ་བྱུང་བསྒྲགས་བྱས་ནས་སློབ་དེབ་
 ཙམ་གྱི་གི་འགན་ཁུར་དང་ཞིབ་པའི་ལས་བཀོས་གནང་།

ལོ་གཉིས་ལྷག་གི་རིང་དུ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་དབྱི་གསེར་གཤོང་དམ་ཅུས་ཀྱི་འགོ་བྱེད་དང་། ཁོང་གིས་
 ལྷན་འཛུགས་བསྐྱེད་ཐིང་གི་མཉམ་འབྲེལ། སློབ་དེབ་ཙམ་གྱི་མི་སྡེ་ཡོངས་ཀྱི་དུར་བཙོན་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་
 དེབ་ཙམ་གྱི་གི་བའི་བའི་སྒྲུབ་དང་ཐུབ། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༡༣པར། ཙམ་གྱི་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོང་
 དུ་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་ལུགས་གསེར་གཤོང་ལས་དངོས་ཚན་སློབ་གསེར་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ་ཀྱི་
 རྒྱུ་གཏན་ཚོགས་འདུ་བསྐྱེད་ནས། གཅིག་ལྷན་དང་ཆོད་ལན་ལོན་པའི་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་
 ལུགས་གསེར་གཤོང་ལས་དངོས་ཚན་སློབ་གསེར་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ་ཀྱི་རྒྱུ་གཏན་ཆོད་གཞི་ཞེས་པ་དང་རྒྱུ་གཏན་
 བྱེད་ཐབས་ཞེས་པ་གཉིས་ཐོག་མར་གཏན་འཁེལ་བྱས་ཤིང་། དེ་ཉིད་སློབ་དེབ་རྒྱུ་གཏན་བའི་གཞི་འཛིན་
 ཀྱི་ཡིག་ཆར་བཅུང་། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་སློབ་དེབ་སོ་སོའི་གཙུག་པ་གཏན་འཁེལ་དང་། འཕེལ་འགྱེད་བྱེད་
 ཅས་པ་སོགས་སློབ་དེབ་བཙོན་བརྒྱུད་ཀྱི་མ་ཕྱིར་བྱེད་པ་གཏན་འཁེལ་བྱས་ཐོག་ ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༡༧པར། ཙམ་
 རྒྱུ་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ལྷ་སར་སློབ་དེབ་རྒྱུ་གཏན་ཚོགས་འདུ་ཐིང་ས་གཉིས་པ་བསྐྱེད་ནས་མཚོན་ཆ་གསོ་
 བ་ཞེས་པ་སོགས་སློབ་དེབ་བརྒྱུད་ཀྱི་མ་ཕྱིར་རྒྱུ་གཏན་གནང་བ་མ་ཟད། རིག་གཞུང་ཆེད་མཁས་ཚོགས་པས་
 བོད་ཀྱི་གསེར་གཤོང་ལུ་འཕེལ་གྱི་ལོ་ཚོགས་ཐད་ལ་ཆེད་གཉེར་ཞིབ་འཇུག་དང་བཀོ་གླིང་བྱས་པ་བརྒྱུད་བོད་ཀྱི་
 གསེར་གཤོང་ལོ་ཚོགས་ཞེས་པའི་སློབ་དེབ་རྒྱུ་གཏན་ཐད་ལ་དགོངས་འཆར་གཅིག་ལྷན་བྱུང་།

ལུ་འབྲེལ་སློབ་དེབ་འདིའི་རིག་ཚན་དབྱེ་སྐབས་གངས་ཅན་གསོ་བ་རིག་པའི་གནས་དང་སྐབས་དང་མདོ་
 སོགས་ཀྱི་བྱེད་ཆོས་རྒྱུན་འཛིན་དང་། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མ་ལག་རང་བཞིན་དང་ཆ་ཆོད་རང་བཞིན་གཞིར་

བཞག་མེད་དེར་རབས་མཐོ་རིམ་གསེར་གསེར་སྒྲོབ་གསེར་གྲུང་བྱ་དང་སྒྲོབ་བྲིད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་ཡང་བྱུང་འབྲེལ་གང་ལེགས་བཀྲིས་ཐོག་ བོད་རྒྱུད་ས་བོད་ལུགས་གསེར་གསེར་སྒྲོབ་ལྷ་ཆེན་མོ་དང་མཆོ་སྒྲོབ་བོད་ལུགས་གསེར་གསེར་སྒྲོབ་ལྷ་ཆེན་མོ་གཉིས་མཉམ་འབྲེལ་དང་བསྒྲིགས་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་བོད་ལུགས་གསེར་གསེར་ཆེད་ལས་ཀྱི་དངོས་ཆ་སྒྲོབ་བྲིད་ཅ་འཛིན་ཁེས་པ་གཞིར་བཟུང་སྟེ་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་ལུགས་གསེར་གསེར་དངོས་ཆ་སྒྲོབ་གསེར་འཆར་འགོད་སྒྲོབ་དེབ་ཆོད་པ་ཉེར་དུག་དུ་གཏན་འཁེལ་བྱས་པ་དང་། ཚཱ་སྒྲིག་བྱེད་སྐྱེད་ས་ཐད་བོད་ལུགས་སྒྲོབ་པའི་ཆེད་ལས་ཀྱི་དངོས་ཆ་ (ལོ་ལྷའི་ལམ་ལུགས་) གྱེད་སྤྱིར་གི་དམིགས་ལུལ་དང་མཐུན་པར་ཁ་སྒྲིག་སྤྲོད་། དེ་ལྷའི་བོད་ལུགས་གསེར་གསེར་སྒྲོབ་ཆེན་ཀྱི་སྒྲོབ་དེབ་ཚཱ་སྒྲིག་གི་ཉམས་སྤྱད་བསྐྱེད་དང་། བོད་ལུགས་སྒྲོབ་པའི་ཆེད་ལས་ཀྱི་སྒྲོབ་བྲིད་ནང་དོན་དང་བྱུང་ཆོས་ལྟར་། གཅིག་གྱུར་གྱི་ཚཱ་སྒྲིག་ཅ་འཛིན་དང་། སྒྲིག་སྐྱེད་སྤྲོད་། རྣམ་པ་། ས་བཅད་འགོད་སྒྲོབ་སྒྲིག་ས་བཅོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་སྤྱེད་འབྲེལ་སྒྲོབ་དེབ་འདིར་བོད་ལུགས་གསེར་གསེར་གཞི་ཅ་གསུམ་གྱི་ནང་དོན་ཆ་ཆང་ཁིང་སྒྲོབ་བྲིད་ཀྱི་འོས་འཆམ་རང་བཞིན་དང་ཆོད་རིག་རང་བཞིན་མངོན་གསལ་ཡིན་པ་མ་ཟད། དངོས་ཆ་སྒྲོབ་མ་གསེར་སྒྲོབ་བྱེད་པའི་དོན་དངོས་དང་ཡང་མཐུན་པ་བཅས་མདོར་ན་རང་རྒྱལ་གྱི་བོད་ལུགས་གསེར་གསེར་རིག་གཞུང་འཕེལ་རྒྱས་སྤྱིན་པའི་རྒྱ་ཆད་དང་གྲུབ་འབྲས་གསར་པ་མཆོད་ཡོད།

འདི་ལྟའི་སྤྱེད་འབྲེལ་སྒྲོབ་དེབ་ཀྱི་གཞི་ཅ་གསུམ་པར་སྒྲོབ་བྱེད་པ་ནི་གསར་གཏོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྟར་པའི་བྱ་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཁར་། ང་ཆོར་ཚཱ་སྒྲིག་གི་དུས་ལུན་བྱུང་ཁིང་ལས་བྲེལ་ཆེ་བ། ཚཱ་སྒྲིག་མི་སྣའི་ཤེས་བྲའི་རྒྱ་ཆད་ཀྱང་དམའ་སྒྲབས་ནོར་འཕྱུག་ནོར་ས་འགལ་གྱི་ཆ་གཤེས་ཐབས་བྲལ་བས་ན་བོད་ལུགས་གསེར་གསེར་སྒྲོབ་བྲིད་གནང་མཁན་དང་རྒྱ་ཆེན་སྒྲིག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བཀོལ་སྤྱད་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་སྒྲོབ་དེབ་འདི་སྤར་ལས་ལྷག་པའི་རང་གོང་སྤེལ་དང་། འབྲས་ཆང་དུ་བཏང་ནས་དུས་རབས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསར་པའི་འོག་གང་ས་སྤྱོད་ས་གསེབ་རིག་པའི་འཕྲིན་ལས་སྒྲབས་པོ་ཆེ་ཉིད་ལུལ་གྱི་ཀུན་དུ་དར་ཁིང་འགྲོ་བ་མའི་རིགས་ཀྱི་བདེ་ཐང་གི་གསེས་སྤྱི་སྒྲིག་པར་འགྱུར་ཆེད་དགོངས་འཆར་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱག་སྒྲོལ་གནང་རོགས་ལྟ།

མཐུག་མཐར་སྤྱེད་འབྲེལ་སྒྲོབ་དེབ་འདི་བཞིན་ཚཱ་སྒྲིག་པར་སྒྲོབ་ཀྱི་ཐད་ལ་རོགས་རམ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་གྱི་དང་སྒོས་སྤེལ་དུ་ལྱུང་གི་རོགས་སྐྱོར་གནང་མཁན་ཨ་རི་ཀུན་པན་ཐེབས་ཅ་ཆོག་ས་པར་ཉིད་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷ་རྒྱུ་ཡིན།

རྒྱལ་ཡོངས་མཐོ་རིམ་སྒྲོབ་བྲིད་བོད་ལུགས་གསེར་གསེར་ཆེད་ལས་སྒྲོབ་དེབ་ཚཱ་ཁུས་ལྷ་ཡོན་སྒྲོབ་ཆོག་ས་ཀྱིས།

༡༠༠༧ལོའི་ཟླ༤པར།

前 言

这套教材主要供藏医学专业本科(五年制)使用,也可供藏药学专业本科试用。该套教材是我国第一套统编、规范、配套的藏医学专业本科教材。

藏医药学是我国传统医药学的重要组成部分。为大力弘扬中华优秀传统文化,建设具有中国特色的社会主义卫生事业,适应藏医药学高等教育改革与发展的需要,国家中医药管理局于2001年组织西藏、青海、甘肃、四川、云南等省(区)共同编写出版全国藏医本科教育规划教材。2001年5月,青海省卫生厅和青海藏医学院在西宁召开了“全国高等医药院校藏医学专业本科系列教材编写协作会”,国家中医药管理局科技司领导出席会议并讲了话。会议审议并通过了青海藏医学院编写的《教材编写总纲》和《教材编写大纲》。会后,国家中医药管理局成立了全国高等院校藏医学专业教材编审委员会(以下简称编委会),负责该系列教材编写的指导工作。编委会下设办公室挂靠在青海省卫生厅,负责日常工作。2002年4月,国家中医药管理局科技司在成都主持召开了“高等藏医学专业本科教材编写协调会”,通报了教材编写进展情况,协调和解决了教材编写工作中存在的某些问题,成立了学术专家组,并将本系列教材正式定名为“21世纪藏医本科教育规划教材”。根据成都会议精神,2002年9月,编委会在兰州召开学术专家组会议,经过反复讨论,确定了本系列教材由26门教材科目组成,以及每门教材的名称。2002年10月,国家中医药管理局正式下文确定公布了26门教材的主编、副主编和编写人员名单,明确了教材编写的任务与分工。

两年多来,在国家中医药管理局的领导和五省区卫生厅的配合下,经过广大编写人员的积极努力,教材编写工作进展顺利。2003年3月,编委会在西宁召开了“21世纪藏医本科教育规划教材”审定会议,会议研讨形成了统一、规范的《21世纪藏医本科教育规划教材审定标准》及《审定方法》,为教材的审定工作提供了必要依据。同时还确定了每门教材的主审人员,审定通过了《藏医病机学》等18门教材的初稿。2003年8月,编委会在拉萨召开了第二次教材审定会议,原则通过了《藏医外伤学》等8门教材的初稿。并组织学术专家组召开专题会议,经过充

分讨论和认真研究,对《藏医药学史》形成了一致的审定意见。

本套教材在学科划分及科目上,充分尊重藏医药传统的学科体系特色,保持藏医药学理论的系统性和完整性,同时紧密结合现代高等医药教育要求和教学规律,并依据西藏藏医学院与青海藏医学院联合编写的《全国藏医学专业本科教学大纲》,确定了“21 世纪藏医本科教育规划教材”由 26 门科目组成。在编写方法上,为符合藏医学专业本科(五年制)培养的目标,汲取有关藏医院校以往所编教材的经验,根据藏医学专业的教学内容和特点,制定了统一的编写大纲、体例、格式和章节,有利于藏医教学工作的顺利进行。

本套教材较好地解决了教学适应性和科学性的关系。注重培养学生解决问题的实际能力,较全面、系统、完整地继承了藏医药学的基础理论、基本知识和基本技能,并反映了我国藏医药学术发展的新水平和新成果。

本系列教材编写和出版是一项创新性的工作,由于时间紧,工作量大,加之编写人员的水平所限,不可避免地存在一些不足之处,热忱希望各地藏医药教学人员和广大读者在使用过程中,提出宝贵意见,以促使本系列教材日趋完善、更加符合新形势下藏医药事业发展的需要。

对本系列教材的编写和出版给予帮助和支持的单位和有关人士以及美国利众基金会表示衷心的感谢!

全国高等院校藏医学专业教材编审委员会

2004 年 6 月

ཚུམ་སྒྲིག་གསལ་བཤད།

༡༡། ། བྱ་བྱེད་སྒྲན་པ་ཞེས་པའི་སློབ་དེ་བ་འདི་ནི་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་ལུགས་གསེར་གྲིག་དངོས་ཚན་
སློབ་གསེར་འཆར་འགྲོད་སློབ་དེ་བ་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བོད་ལུགས་སྒྲན་པའི་ཆེད་ལས་ཀྱིས་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་ཆུ་
དང་། གཞན་བོད་ལུགས་སྒྲན་ཆས་དང་། བད་གཡོག་དེ་བཞིན་བོད་སྒྲན་དོ་དམ་པའི་ཆེད་ལས་བཅས་ཀྱིས་
ཀྱང་བྱར་བཀོལ་བྱེད་རིགས།

སློབ་དེ་བ་འདི་ནི་གཙོ་སྒྲིག་པ་ནི་མཆོ་སྒྲན་བོད་ལུགས་གསེར་གྲིག་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་དགེ་ཆན་འབྲུམ་རམས་
གཞོན་པ་བན་དེ་ཆེ་རིང་ལགས་དང་། གཙོ་སྒྲིག་གཞོན་པ་ནི་མཆོ་སྒྲན་ཁིང་ཆེན་བོད་སྒྲན་ཁང་གི་སྒྲན་པ་རབ་
འབྱམས་པ་ལྷ་མཁར་རྒྱལ་ཡིན། ཚུམ་སྒྲིག་པ་ནི་བན་དེ་ཆེ་རིང་དང་། ལྷ་མཁར་རྒྱལ། མཆོ་སྒྲན་ཁིང་ཆེན་
བོད་སྒྲན་ཁང་གི་སྒྲན་པ་རབ་འབྱམས་པ་ལྷ་གཞུག་ཆེ་རིང་བཅས་ཡིན། སློབ་དེ་བ་ཡོངས་ཀྱི་གཙོ་བླ་ས་པ་ནི་
མཆོ་སྒྲན་ཁིང་ཆེན་གྱི་གསེར་གྲིག་མཁས་ཆེན་རྒྱལ་སློབ་བཟང་ཉི་མ་ལགས་ཡིན།

ཚུམ་སྒྲིག་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་གསེར་བའི་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱི་མོ་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་
བཞིའི་བྱ་བྱེད་སྒྲན་པའི་དགོངས་དོན་གཞིར་བཟུང་ཐོག དེའི་དགོངས་དོན་དགོལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུད་འགྲེལ་
ཆད་ལྷན་སྒྲུལ་པ་ཆེ་དབང་གིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་ནམ་བཤད་དང་། མཁས་དབང་ཁྱོ་རུ་ཆེ་ནམ་གྱིས་
མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་ཆེན་དྲང་སྲོང་ཞལ་ལྷུང་སྐགས་ལ་ཁྲུངས་བཅོལ་ནས་ལེའུ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ནི་
བན་དེ་ཆེ་རིང་གིས་བསྒྲིགས་པ་དང་། ལེའུ་གསུམ་པ་དང་ལེའུ་བཞི་བ་གཉིས་ལྷག་འབྲུག་ཆེ་རིང་དང་ལྷ་མཁར་
རྒྱལ་གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོར་བསྒྲིགས། སློབ་དེ་བ་འདི་སྒྲིག་སྒྲུངས་ཐད་ཐོག་མར་བྱ་བྱེད་སྒྲན་པའི་གནས་དང་གསེར་
བའི་གསེར་སློབ་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ། གང་གིས་འཆད་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་མཆོན་ཉིད་དང་བཤད་པའི་ཕན་
ཡོན་བཤད་པ། གང་གིས་ཉན་པ་སློབ་མའི་མཆོན་ཉིད་དང་ཉན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་སྐགས་བཤད་བྱའི་
ཡན་ལག་གི་ཚུལ་དུ་བསྒྲིགས་པ་དང་། བྱ་བྱེད་སྒྲན་པའི་གཞུང་དངོས་བཤད་པ་ལ་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་
བཤད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གནས་བཅུ་གཅིག་པ་ཅ་འགྲེལ་ཆེ་བར་བཀོད་ཡོད་པ་སྟེ། སྒྲན་པའི་རྒྱ་ནི་སློང་དང་ལྷན་པ།
བསམ་པ་དཀར་པ། དམ་ཆོག་ལྷན་པ། རྣམ་པ་བཟོ་བ། བྱ་བར་བཅོན་པ། བེ་ཆོས་ལ་མཁས་པ་བཅས་དུག་
པོ་རེ་རེ་ནང་གསེས་དབྱེ་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་ལྟར་སྒྲན་པའི་རྒྱུད་སྒྲན་པའི་ངོ་བོ། སྒྲན་པའི་ངེས་ཆོག་ སྒྲན་

པའི་དབྱེ་བ། ལྷན་པའི་ལས། ལྷན་པའི་འབྲས་བུ་བཅས་སོ་སོར་གསལ་པོར་བཟུང་ཡོད། གཞན་ཡང་སློབ་
 མའི་ཀྱན་སྦྱོང་དང་བསམ་སློབ་སློབ་གསུམ་མཐོར་འདེགས་གཏོང་ཆེད་སྦྱོང་འབྲས་ཆེན་མོའི་གཞུང་ལས་བཟོད་པ་
 དང་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་ལུ་གཉིས་བྱུར་བཏུ་ཆུ་ལ་དུ་བཀོད་ཡོད་ལ། རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་དོན་གང་ཡིན་ཁ་གསལ་
 ལ་གོ་བདེའི་སློན་སྐུལ་གསལ་བར་བྱས་པ་དང་། དེར་དུས་སློབ་གསུམ་འགྲོས་དང་མཐུན་པར་ལྟ་བུའི་ལྷན་གསུམ་
 བའི་བྱང་ཆོས་ལྷན་པ་དང་། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་བྱང་ཆོས་མ་ཉམས་པ་དང་། ལག་ལེན་དང་གཞུང་
 ལུགས་བྱང་སྦྱར་བྱུང་པའི་སློབ་མ་གསུམ་བྱེད་རྒྱུའི་དམིགས་ལུ་ལ་འགྲུབ་པར་ཁ་སྐྱོགས་ནས་ཚོམ་སྒྲིག་བྱས་ཡོད།
 འོན་ཀྱང་། ང་ཚོ་ཚོམ་སྒྲིག་པའི་རིག་གཞུང་གི་རྒྱ་ཚད་ཞན་ཞིང་ཚོམ་ལུན་གྱི་དུས་ཚོད་སྤང་བའི་ཁྱེན་
 གྱིས་འདིར་མ་ཉམས་པ་དང་ལོག་པར་ཉན་པ་དེ་བཞིན་ཆད་ལྷག་ཤོར་བ་སོགས་ངེས་པར་འབྱུང་སྲིད་པས་ན།
 མཁྱེན་ལྷན་གྱི་དགོ་ཆུང་དང་རྒྱ་ཆེའི་སློབ་མ་ནམས་ཀྱིས་ལྷག་བསམ་བཟང་བོས་དགོངས་འཆར་འདོན་གནང་
 ཡོད་པ་ལྟ།

བྱ་བྱེད་ལྷན་པའི་སློབ་དེབ་ཚོམ་སྒྲིག་ཆེ་རྒྱུར་ནས།
 ཟ࿳་མ་ ༡༠༠༧ ལོའི་ཟ࿳་ ༤ པར།

དཀར་ཆག

ལེབ་དང་ཕོ། བྱ་བྱེད་ཐུན་པ་བཤད་བྱེད་ཡན་ལག་བཤད་པ།.....	1
ས་བཅད་དང་ཕོ། བྱ་བྱེད་ཐུན་པ་དང་གསོ་བ་རིག་པ་སློབ་པའི་དགོས་པ་	
བཤད་པ།	1
དང་ཕོ། བྱ་བྱེད་ཐུན་པ་སློབ་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ།.....	1
གཉིས་པ། གསོ་བ་རིག་པ་སློབ་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ།	2
ས་བཅད་གཉིས་པ། གང་གིས་འཆད་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་མཆན་ཉིད་སྟགས་	
བཤད་པ།	4
དང་ཕོ། གང་གིས་འཆད་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་མཆན་ཉིད།	4
༡ སློབ་དཔོན་སྤྱད་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཆོས་རི་ལྟར་འཆད་ཚུལ།	6
༡ སློབ་དཔོན་དགྲ་བཅོམ་པས་ཆོས་རི་ལྟར་འཆད་ཚུལ།.....	7
༡ སློབ་དཔོན་ལམས་པ་པར་ཉལ་ཆོས་རི་ལྟར་འཆད་ཚུལ།	7
གཉིས་པ། བཤད་པའི་ཕན་ཡོན་བཤད་པ།	10
ས་བཅད་གསུམ་པ། གང་གིས་ཉན་པ་སློབ་མའི་མཆན་ཉིད་སྟགས་བཤད་པ།.....	11
དང་ཕོ། གང་གིས་ཉན་པ་སློབ་མའི་མཆན་ཉིད།	11
གཉིས་པ། སློབ་མས་རི་ལྟར་ཉན་པའི་ཚུལ་ལ་ཀུན་སྤྱོད་དང་ཀུན་སྦྱོང་གཉིས།	12
༡ ཀུན་སྤྱོད།	12
༡ ཀུན་སྦྱོང་ལ་སྤྱང་སྤྱང་གཉིས།	13
གསུམ་པ། ཉན་པའི་ཕན་ཉན་བཤད་པ།	15
བཞི་པ། དཔོན་སློབ་གཉིས་གྱིས་འཆད་ཉན་རི་ལྟར་བགྱི་བའི་ཚུལ།	16
ལེབ་གཉིས་པ། བྱ་བྱེད་ཐུན་པའི་གཞུང་དོན་དངོས་བཤད་པ།	19
ས་བཅད་དང་ཕོ། ཐུན་པའི་རྒྱ་རྒྱུག་བཏུན་པ།	19
དང་ཕོ། ཐུན་པའི་རྒྱ་རྒྱུང་ཐུན་པ།	19

གཉིས་པ། སྒྲན་པའི་རྒྱ་བསམ་པ་དཀར་བ།	20
༡ རོ་བོ་བསྟན་པ།	20
༡ ཆོ་ག་བསྟན་པ།	20
༡ སན་ཡོན་བསྟན་པ།	21
གསུམ་པ། སྒྲན་པའི་རྒྱ་དམ་ཆོག་ལྡན་པ།	21
༡ རྩོ་བཞག་རྣམ་པ་བྱུག	22
༡ བཟུང་བྱ་རྣམ་པ་གཉིས།	22
༡ ཤེས་བྱ་རྣམ་པ་གསུམ།	23
བཞི་པ། སྒྲན་པའི་རྒྱ་རྣམ་པ་བཅོ་བ།	28
༡ ལུས་བཅོ་བ།	28
༡ རག་བཅོ་བ།	28
༡ ཡིད་བཅོ་བ།	28
ལྔ་པ། སྒྲན་པའི་རྒྱ་བྱ་བ་ལ་བཅོན་པ།	29
༡ བདག་གི་བྱ་བ་ལ་བཅོན་པ།	29
༡ གཞན་གྱི་བྱ་བ་ལ་བཅོན་པ།	31
དྲུག་པ། སྒྲན་པའི་རྒྱ་མི་ཆོས་ལ་ཕམས་པ།	31
༡ མི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག	32
༡ དམ་པ་ལྟ་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག	32
༡ རྒྱན་མོང་གི་རྣམ་གཞག	32
ས་བཅད་གཉིས་པ། སྒྲན་པའི་རྩ་བོ་བསྟན་པ།	33
ས་བཅད་གསུམ་པ། སྒྲན་པའི་རེ་ས་ཆིག་བསྟན་པ།	34
ས་བཅད་བཞི་པ། སྒྲན་པའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ།	34
དང་པོ། སྒྲན་པ་སྒྲན་མེད་པ།	34
གཉིས་པ། སྒྲན་པ་བྱུང་པར་ཅན།	35
གསུམ་པ། སྒྲན་པ་ཕལ་པ།	35
༡ དབྱེ་བ་སྒྱིར་བསྟན་པ།	35
༡ བྱེ་བ་གཞི་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་པ།	36

༡ རྒྱུན་ཡོན་གྱི་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	36
ས་བཅད་ལྔ་པ། རྒྱན་པའི་ལས་བརྟན་པ།	39
དང་པོ། རྒྱན་མོང་གི་ལས།	40
༡ ལུས་གྱི་ལས།	40
༢ རག་གི་ལས།	40
༣ ཡིད་གྱི་ལས།	42
གཉིས་པ། བྱད་པར་གྱི་ལས།	42
༡ ལྟ་བ་བཤད་པ།.....	43
༢ རྟོག་པ་བཤད་པ།	43
༣ རྒྱུད་པ་བཤད་པ།	49
ས་བཅད་བྲག་པ། རྒྱན་པའི་འབྲས་བྱ་བ་རྟན་པ།	51
དང་པོ། གནས་སྐབས་གྱི་འབྲས་བྱ་བ་རྟན་པ།.....	51
༡ འབྲས་བྱ་དངོས་བརྟན་པ།.....	51
༢ རྒྱབ་ཐབས་བརྟན་པ།	51
གཉིས་པ། མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བྱ་བ་རྟན་པ།.....	52
ལེན་པ་གསུམ་པ། བཟོད་པ་བསྐྱེམ་པ་བཤད་པ།	56
ས་བཅད་དང་པོ། ཁོང་རྒྱུ་རྒྱུ་བ།	56
ས་བཅད་གཉིས་པ། བཟོད་པ་བསྐྱེམ་པ།	59
དང་པོ། བཟོད་ལུས་དངོས་བཟུང་བ།	59
གཉིས་པ། བཟོད་པ་བསྐྱེམ་པ།	59
༡ མི་འདོད་པ་བྱས་པ་ལ་བཟོད་པ་བསྐྱེམ་པ།.....	60
༢ འདོད་པའི་གོགས་བྱེད་པ་ལ་བཟོད་པ་བསྐྱེམ་པ།	74
ས་བཅད་གསུམ་པ། སེམས་ཅན་ལ་གྱུས་པར་བྱ་བ།	79
དང་པོ། བཟོད་ནམས་གྱི་ཁིང་དུ་བསམ་ཏེ་སེམས་ཅན་ལ་གྱུས་པར་བྱ་བ།	79
གཉིས་པ། རྒྱལ་བ་དབྱེས་པ་ལ་བསམ་ཏེ་སེམས་ཅན་ལ་གྱུས་པར་བྱ་བ།	81
གསུམ་པ། ཕན་གཞོད་གྱི་འབྲས་བྱ་ལ་བསམ་ཏེ་སེམས་ཅན་ལ་གྱུས་པར་བྱ་བ།	84
ལེན་བཞི་པ། བཟོན་འབྲས་ཚུལ་བཤད་པ།.....	86

ས་བཅད་དང་པོ། བཙུན་འབྲས་རྩམ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་མདོར་བསྟན་པ།	86
ས་བཅད་གཉིས་པ། ཇི་ལྟར་བཙུན་རྒྱལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	86
དང་པོ། བཙུན་འབྲས་ཀྱི་ངོ་པོ་ངོས་བརྒྱུད་པ།	86
གཉིས་པ། མི་མཐུན་པའི་ཚུགས་སྤོང་པ།	87
༡ ལེའོ་རྒྱ་འབྲས་དང་བཅས་པ་ངོས་བརྒྱུད་པ།	87
༢ དེ་རི་ལྟར་སྤོང་ཐབས་ཀྱི་གཞིན་པོ་བཤད་པ།	87
གསུམ་པ། མཐུན་ཚུགས་བསྐྱབ་པ།	94
༡ མདོར་བསྟན།	94
༢ རྒྱས་བཤད།	94

ལེའུ་དང་པོ། བྱ་བྱེད་སྒྲན་པ་བཤད་བྱའི་ཡན་ལག་བཤད་པ།

བྱ་བྱེད་སྒྲན་པ་བཤད་བྱའི་ཡན་ལག་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། བྱ་བྱེད་སྒྲན་པ་དང་གསོ་བ་རིག་པ་སྒྲོབ་པ་འདི་དགོས་པ་བཤད་པ། གང་གིས་འཆད་པ་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་མཆན་ཉིད་སྒྲིགས་བཤད་པ། གང་གིས་ཉན་པ་སྒྲོབ་མའི་མཆན་ཉིད་སྒྲིགས་བཤད་པ་འོ། །

ས་བཅད་དང་པོ། བྱ་བྱེད་སྒྲན་པ་དང་གསོ་བ་རིག་པ་སྒྲོབ་པ་འདི་དགོས་པ་བཤད་པ།

དང་པོ། བྱ་བྱེད་སྒྲན་པ་སྒྲོབ་པ་འདི་དགོས་པ་བཤད་པ།

དེ་ཡང་སྟོན་མར་གང་བཤད་བྱའི་དགོས་པ་འཆད་ན་ཉན་པ་དང་འཛིན་པ་ལ་འབད་པར་འགྱུར་བས་དང་པོ་དགོས་པ་བཤད་པ་ལ། ཇི་སྐད་དུ། ལེགས་པར་རབ་བྱེད་ལ་ཡིད་ལ་བྱུངས་ཤིག་དང་ངས་བཤད་པར་བྱའི་ཞེས་གདམས་པར་མཛད་པ་ལྟར། ཇི་གཤམ་སྟོན་པ་ཉན་པ་མཁོན་པོས་གསོ་བ་རིག་ཆུང་བཞིའི་སྟོན་མཐའ་ཀྱན་བྱ་གལ་པོ་ཆེ་ལ་ནན་ཉན་གྱིས་ཉན་པོར་སྒྲུལ་བ་དང་བྱ་བ་བྱས་ལན་མཛད་པ་ཡོད་དོ་ཙམ་ནི། མདོར་བསྟུས་ན་གང་གིས་གསོ་བར་བྱེད་པ་འདི་གསོ་བ་པོ་འཕྱ་བ་བྱེད་མཁན་ཚུལ་ལྟར་སྒྲན་པ་འདི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་ལས་གཞན་མེད་ཅོ། ། ལྷག་པར་གསོ་བ་རིག་ཆུང་བཞིའི་བཤད་པ་འདི་ཆུང་དུ་གནས་བཅུ་གཅིག་པ་སྟེ་ལེའུ་སོ་གཅིག་པ་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་བྱ་བྱེད་སྒྲན་པ་འདི་གནས་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་བྱུང་པར་བཤད་དེ། བཤད་ཆུང་སྟོན་ཆོག་གི་ལེའུར། འགྲོ་དུག་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་མེད་ལས་ལ། ། མིན་གནས་དང་ན་བ་གསོ་བ་དང་། ། ཆེ་རིང་ཆོས་ཅོད་བཤད་བསྟུབ་པ་འདི་ལྟར། ། གསོ་བ་རིག་པ་འདི་དོན་རྒྱལ་མདོར་བསྟུན། ། གསོ་བྱ་གསོ་བྱེད་ཇི་ལྟར་གསོ་བ་དང་། ། གསོ་བ་པོ་དང་རྒྱལ་པ་བཞི་བྱ་བཤད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ནི་གསོ་བྱ་ནད་པ། གསོ་བྱེད་ཟས་སྦྱོང་སྒྲན་དཔུང་བཞི། ཇི་ལྟར་གསོ་བ་ནད་མེད་རིང་དུ་འཆོབ་དང་རྒྱལ་གྱི་བགས་པ། གསོ་བ་པོ་སྒྲན་པ་དང་ནད་གཡོག་རྒྱལ་པ་ལྟར་པ་འོ། ། དེ་ཡང་ཡན་ལག་བཟུང་པར་གསོ་དཔུང་གྱི་བཞེད་བྱ་མཐའ་དག་སྒྲན་དང་། ནད་པ་དང་། ནད་གཡོག་དང་། སྒྲན་པ་སྟེ་དོན་བཞི་དང་། དེ་རེ་རེ་ལ་འང་བཞི་བཞི་ཆང་དགོས་པར་བསྟན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། གསོ་བ་དག་ཏུ་བསྟན་པ་བཞི། ། སྒྲན་པ་སྒྲན་དང་ནད་གཡོག་དང་། ། ནད་པ་ཡན་ལག་

རྣམ་བཞི་ལྟེ། ། རེ་རེ་འང་རྣམ་པ་བཞི་བཞི་ཡིན། ། སྤྲུལ་པ་མཁས་ཏེ་གཞུང་དོན་ཤེས། ། ལས་རྣམས་
 མཐོང་ཞིང་གཙང་བ་ཡིན། ། སྤྲུལ་ནི་ཆོག་མང་པོ་དང་། ། ཡོན་ཏན་མང་ལྡན་སྤྲུལ་ཆོག་མང་པོ་དང་། ། བྱང་
 གཞི་གཞིས་བཅེ་གཙང་སྤྲུལ། ། སྤྲུལ་ཞིང་སྤྲོད་པ་ལྡན། ། བྱང་པ་སྤྲུལ་ཅིང་བསྐྱོ་བ་ཉན། ། ཤེས་
 པར་རྒྱས་ཤིང་སྤྲོད་སྤྲུལ་ལྡན། ། ཞེས་གསུངས་ཡོད་པ་དང་། ཅ་རྒྱུད་སྤྲོད་སྤྲོད་གི་ལེའུར་གནས་བཅུ་གཅིག་
 ཏུ་བཟང་བའི་སྐབས་སུ། བྱ་བྱེད་སྤྲུལ་པའི་གནས་དང་ནི། ། བཅུ་གཅིག་གནས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། ཞེས་
 གསེབ་བྱེད་པའི་གསེབ་པོ་བྱ་བྱེད་སྤྲུལ་པ་ནི་གསེབ་རིག་པའི་སྤྱི་ཆེང་ས་ཆེན་པོ་བཞི་དང་གནས་བཅུ་གཅིག་གི་
 ཡ་གྲུལ་དུ་བཟང་ནས་བཞུན་ཡོད། བྱ་བྱེད་སྤྲུལ་པའི་ཁྱེད་ལ་ན་དུ་ཡང་སྤྲུལ་པས་གསུངས་པ། གྲེ་དྲང་སྤྲོད་ཆེན་
 པོ་ཡིད་ལས་སྐྱེས། ། དེ་ལྟར་གསེབ་བྱེད་པའི་གསེབ་པོ། ། བྱ་བྱེད་པ་སྤྲུལ་པའི་གནས་བཞུན་པ། ། རྒྱ་
 དང་རོ་བོ་དེས་ཆོག་དབྱེ་བ་དང་། ། ལས་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་པ་དུག་གིས་བཞུན། ། ཅེས་པ་ལྟར་བྱ་བྱེད་སྤྲུལ་
 པའི་རྒྱ་དུག་དང་སྤྲུལ་པའི་རོ་བོ། སྤྲུལ་པའི་དེས་ཆོག་སྤྲུལ་པའི་དབྱེ་བ་གསུམ། སྤྲུལ་པའི་ལས་གཉིས།
 སྤྲུལ་པའི་འབྲས་བུ་གཉིས་བཅས་རིམ་པ་བཞིན་བཞུན་པ་དང་། རྒྱུད་བཞིའི་མཁུག་གི་ཡོངས་གཏད་ཀྱི་ལེའུར།
 སྤྲུལ་པའི་རྒྱ་དུག་ཆོག་མང་པའི་སྐལ་ལྡན་ལ། ། དྲང་སྤྲོད་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་འདི་གཏད་པར་བགྱི། ། ཞེས་སྤྲུལ་པའི་
 ཆུ་ཁྱེད་ནི་རྒྱ་དུག་ཆོག་མང་པའི་སྐལ་ལྡན་སྤྲོད་བྱ་ཡིན་པ་གསལ་པོར་བཞུན་ཡོད། དེ་ལ་མདོ་སྤྲེ་གསེར་འོད་དམ་པ་
 ལས། ངས་ནི་ཁྱོད་ལ་ནད་གསེབ་ལ། ། གཅེས་པའི་དོན་དེ་བཞུན་པ་ཡིན། ། འདི་ཡིས་སེམས་ཅན་གསེས་
 བྱས་ན། ། སྤྲུལ་པ་སྤྲེའི་འབྲས་ཐོབ་འཁྱུར། ། ཞེས་སྤྲུལ་པའི་འབྲས་བུ་བཞུན་པ་དང་། ཅ་ན་ཀའི་རྒྱལ་པོ་
 ལུགས་ཀྱི་བཞུན་བཅོས་ལས། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུ་ཡིས། ། སྤྲོ་ཡིས་དགེ་བའི་ལས་བྱེད་པ། ། དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་
 དོན་རྣམས་ཀྱང་། ། འབྲུབ་འཁྱུར་འདི་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཐེད། ། ཅེས་དང་། སྤྲོད་འབྲུག་ཏུ། འཕྲོ་བ་ནད་པ་ཇི་
 སྤེད་པ། ། བྱང་སྤྲུལ་རྒྱུར་གྱི་བར་དུ་ནི། ། སྤྲུལ་དང་སྤྲུལ་པ་ཉིད་དག་དང་། ། དེ་ཡི་ནད་གཞིས་བྱེད་པར་
 ཤོག ། ཅེས་གསེབ་པོ་སྤྲུལ་པ་ནི་རྒྱལ་གྲས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་མཛད་པ་སྤྲེའི་གཞི་དམ་པར་འཛིན་པ་
 ལགས་སོ། །

གཉིས་པ། གསེབ་རིག་པ་སྤྲོད་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ།

སྤྲུལ་པའི་རྒྱ་དུག་ཆོག་མང་པའི་སྤྲོད་བྱ་གང་དེས་དགོས་པ་གང་གི་ཆེད་དུ་གསེབ་རིག་པ་སྤྲོད་པར་བྱེད་པ་ལ།
 ཇི་སྐད་དུ། ཅིའི་ཕྱིར་སྤྲུལ་དབྱེད་ཀྱི་རིག་པའི་བཞུན་བཅོས་སྤྲོད་ཅེ་ན། སེམས་ཅན་རྣམས་མི་དགེ་བའི་ནད་
 བཞི་བརྒྱ་ཅ་བཞི་དང་བྲལ་བར་བྱ་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་ཤིང་སྤྲོད་བཅེ་བའི་ཕྱིར་སྤྲོད་རྒྱུ་རྗེ